

Fundusze Europejskie

Opracowanie Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Miasto Reda

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundusze Europejskie

Opracowanie Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Miasto Reda

**PROJEKT REALIZOWANY W RAMACH PROGRAMU FUNDUSZE EUROPEJSKIE
NA INFRASTRUKTURĘ, KLIMAT, ŚRODOWISKO 2021-2027,
DZIAŁANIE FENX.02.04 ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU,
ZAPOBIEGANIE KLĘSKOM I KATASTROFOM**

DOFINANSOWANIE PROJEKTU Z UE: 209 770,02 PLN

UMOWA O DOFINANSOWANIE NR FENX.02.04-IW.01-0004/23

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

IOŚ-PIB

Instytut Ochrony Środowiska
Państwowy Instytut Badawczy

Fundusze Europejskie

Wspólnymi siłami w stronę odporności klimatycznej Redy

**Agnieszka Kuśmierz, Małgorzata Hajto, Paulina Legutko-Kobus,
Krzysztof Skotak**

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

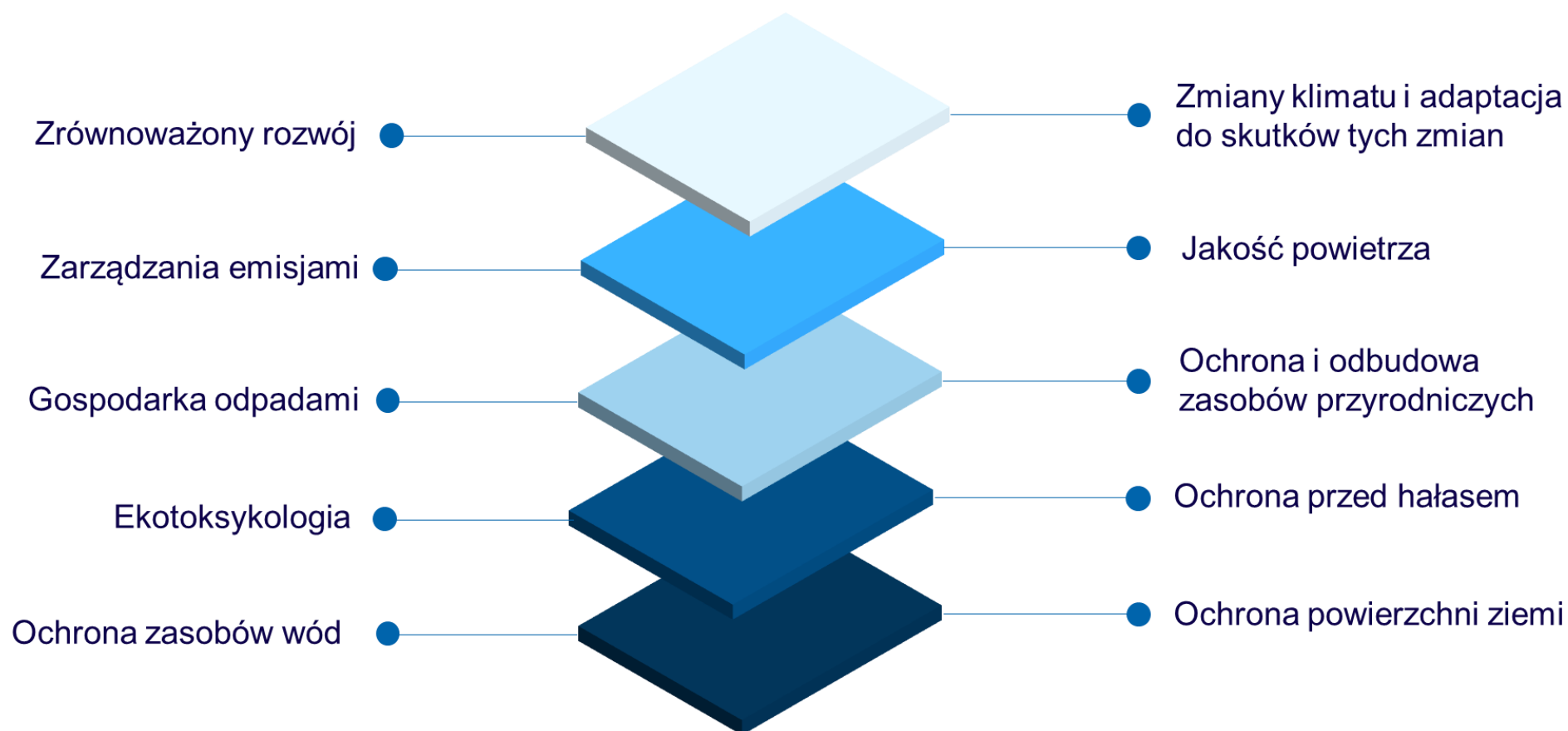
Dofinansowane przez
Unię Europejską

O czym będziemy mówić?

- O Miejskim Planie Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Redy (MPA)
- O udziale mieszkańców w planowaniu rozwoju miasta i w opracowaniu MPA
- O wpływie zmian klimatu na zdrowie mieszkańców
- O tym jak można się adaptować do zmian klimatu

Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy

IOŚ-PIB

Instytut Ochrony Środowiska
Państwowy Instytut Badawczy

Fundusze Europejskie

Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu (MPA)

Agnieszka Kuśmierz, Małgorzata Hajto

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Adaptacja w polityce klimatycznej

DWA FILARY POLITYKI KLIMATYCZNEJ

Łagodzenie zmian klimatu

Łagodzenie zmian klimatu, ochrona klimatu, „mitygacja” (ang. *mitigation*)
proces mający na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie ich pochłaniania. Łagodzenie zmian klimatu odnosi się do zmniejszania wpływu działalności człowieka na klimat globalny

Adaptacja do zmian klimatu

Adaptacja do zmian klimatu
proces dostosowywania miasta do rzeczywistych i oczekiwanych zmian klimatu oraz łagodzenie ich negatywnych skutków, w tym ekstremalnych zjawisk meteorologicznych i hydrologicznych oraz długofalowych zmian warunków klimatycznych

Ekstremalne zjawiska pogodowe w Redzie

6.02.2011 – mostek na osiedlu przy ulicy Łąkowej
<https://reda.naszemiast.o.pl/wylala-rzeka-reda-relacje-z-roznych-miejsc-redu/ar/c1-766698>

15.08.2022 – zalana droga w pobliżu Aquaparku
<https://radiogdansk.pl/wiadomosci/region/2022/08/15/burze-spowodowaly-sporo-strat-pomorscy-strazacy-wyjezdza-do-akcji-prawie-sto-razy/>

5.11.2023 – zalane garaże przy ul. Młyńskiej i teren węzła integracyjnego przy dworcu (ul. Gdańska)
https://www.facebook.com/osp.reda/?locale=pl_PL

Uwaga susza!

02-07-2022 | Aktualności

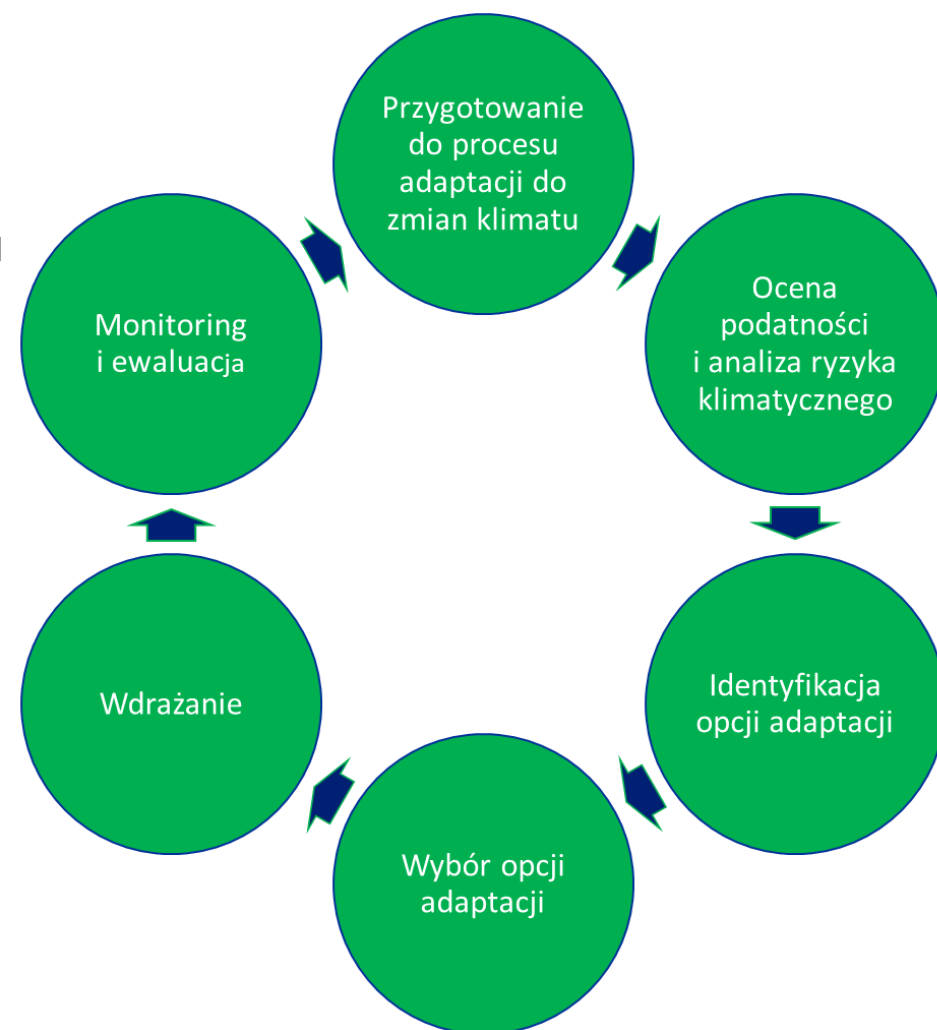
W związku ze zwiększonym zużyciem wody, PEWIK GDYNIA Sp. z o.o. prosi o wykorzystywanie wody pitnej głównie na cele bytowe. Podlewanie ogródków i trawników po godzinie 22.00 oraz nienapełnianie basenów.

2.07.2022 – ostrzeżenie w związku z suszą,
<https://miasto.reda.pl/2022/uwaga-susza/>

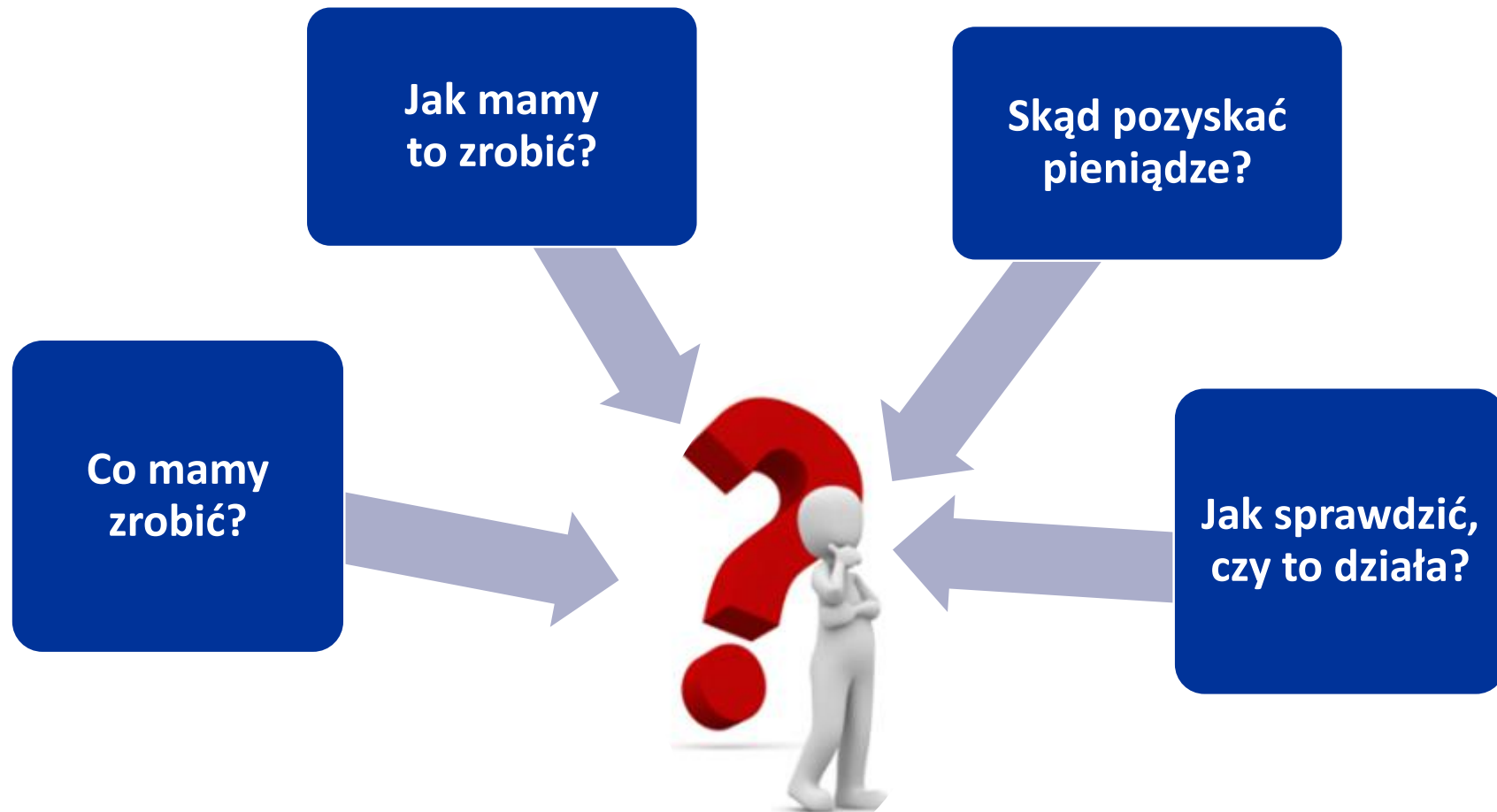
Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu

- MPA jest polityką miasta w zakresie adaptacji do zmian klimatu, podstawą wdrażania działań adaptacyjnych i włączania kwestii zmian klimatu w politykę rozwoju miasta
- Opracowana w oparciu o wiedzę
- Uzgodniona społecznie

MPA ma na celu przygotowanie miasta na zmiany klimatu, zwiększenie jego odporności oraz podniesienie potencjału do radzenia sobie w sytuacji zmieniających się warunków klimatycznych

Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu

Czym zajmujemy się w MPA?

Sektory:

- Zdrowie publiczne
- Gospodarka przestrzenna
- Gospodarka wodna
- Gospodarka ściekowa
- Architektura i budownictwo
- Transport
- Energetyka
- Rolnictwo, rybactwo, leśnictwo
- Dziedzictwo kulturowe
- Turystyka
- Gospodarka (przedsiębiorstwa)

➤ Społeczności lokalne

- Nauka i edukacja
- Zarządzanie kryzysowe
- Polityka i prawo

Obszary:

- Obszary zurbanizowane
- Obszary górskie
- Strefa Wybrzeża
- Ochrona różnorodności biologicznej

IOŚ-PIB

Instytut Ochrony Środowiska
Państwowy Instytut Badawczy

Fundusze Europejskie

MPA jako element polityki rozwoju w kontekście partycypacji i współpracy z interesariuszami

Paulina Legutko-Kobus

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Czym jest partycypacja i czemu służy?

- Partycypacja, słowo to pochodzi z języka łacińskiego *participatio* i oznacza uczestniczenie, branie w czymś udziału, uczestnictwo
- Co istotne, **partycypacja nie kończy się na podjęciu decyzji (czy opracowaniu dokumentu)**, a jej dojrzałe formy dotyczą także współdziałania we wdrażaniu np. polityki rozwoju, czy konkretnych projektów, dokumentów
- Partycypacja pełni następujące funkcje:
 - **Informacyjną i edukacyjną** (bardzo ważną z punktu widzenia naszego Projektu),
 - **Aktywizującą i pobudzającą** lokalną aktywność i demokrację lokalną,
 - **Integrującą** szczególnie środowiska lokalne dzięki realizacji wspólnych projektów, podejmowaniu wspólnych działań,
 - Daje możliwość **wysłuchania różnych racji**, opinii i możliwość osiągnięcia kompromisu,
 - **Przeciwdziała konfliktom** lub pomaga je rozwiązać;
 - **Upodmiotawia** uczestników procesu,
 - Pozwala wdrożyć **zarządzanie partycypacyjne** (jawność, przejrzystość i dialog)

Kim są interesariusze?

Zgodnie z definicją, **interesariusz**, to każda osoba lub organizacja, która ma wpływ lub może mieć wpływ na MPA, która może przyczynić się do jego sukcesu lub niepowodzenia.

Interesariusze nie są jednolitą grupą, mają różne „umocowanie” instytucjonalne oraz mogą dążyć do różnych celów. Dlatego kluczowe jest rozpoznanie interesariuszy (zmapowanie ich) oraz określenie jaka jest i/lub może być siła nacisku (wpływu) poszczególnych interesariuszy na cały proces

Włączenie interesariuszy w proces opracowania i wdrażania MPA **wymaga uznania, że jest to proces czasochłonny** (musi być przewidziany w harmonogramie prac), ale może przynieść wiele korzyści (o nich nieco więcej w dalszej części prezentacji)

Warto pamiętać!

partycypacja w opracowaniu i wdrażaniu MPA nie jest „zawieszona w próżni” całego procesu włączenia społeczności lokalnej w programowanie rozwoju i odnosi się do doświadczeń i skłonności do udziału w procedurach partycypacyjnych konkretnej społeczności Miasta

A screenshot of the official website of the City of Reda, specifically the 'Konsultacje społeczne' (Public Consultations) section. The website features a blue header with the city's logo and name. The main content area displays a list of public consultations, including dates and titles. The left sidebar contains a navigation menu with various links. The bottom of the page shows a Windows taskbar with several open applications.

Strona główna

Urząd Miasta Redy

Konsultacje społeczne

Nazwa dokumentu / katalogu	Data dodania
Zawiadomienie z dnia 5 czerwca 2024 r. - Konsultacje społeczne	2024-06-05 15:23:04
Konsultacje z Organizacjami Pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o Odtalności Pożytku Publicznego i o Wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 571 z późn. zm.) 1. Projekt uchwały w sprawie wysokości i zasad ustalania oraz rozliczania dotacji celowej dla dzieci objętych opieką w Żłobku, Klubie dziecięcym lub przez dziennego opiekuna, w tym określenia kategorii dzieci, na które przyznawana jest dotacja	2024-04-17 12:31:27

Jak podejmować interakcje ze społecznością lokalną, także z interesariuszami MPA?

Do namysłu dla Słuchaczy

jakie formy interakcji są z punktu widzenia Państwa doświadczeń najbardziej skuteczne?

Komunikacja – informowanie jest podstawowym poziomem budowania relacji z interesariuszami. Skuteczna komunikacja powinna być prowadzona wielokanałowo, z wykorzystaniem różnych narzędzi w tym internetowych. Sama komunikacja to słaba forma angażowania interesariuszy, choć stanowi jej podstawę.

Konsultacje – to nieco bardziej zaawansowane narzędzie angażowania interesariuszy i najczęściej stosowana forma, ze względu na przepisy prawne. Ich celem jest uzyskanie opinii interesariuszy na określony temat, z wykorzystaniem takich narzędzi jak: badania ankietowe, sondaże internetowe, spotkania i dyskusje (w tym on-line) z interesariuszami a także pozyskiwanie informacji zwrotnych on-line.

Partnerstwo – to forma wymagająca od wszystkich interesariuszy większego zaangażowania, gdyż jest **to tworzenie relacji z interesariuszami**, w celu realizacji wspólnych projektów np. związanych z opracowaniem i wdrażaniem strategii, planów (w tym np. MPA)

Dialog z interesariuszami – to najbardziej zaawansowana forma angażowania (w tym procesie nie tylko pytamy interesariuszy i odpowiadamy na ich pytania, ale także bierzemy pod uwagę ich opinie i modyfikujemy swoje działania).

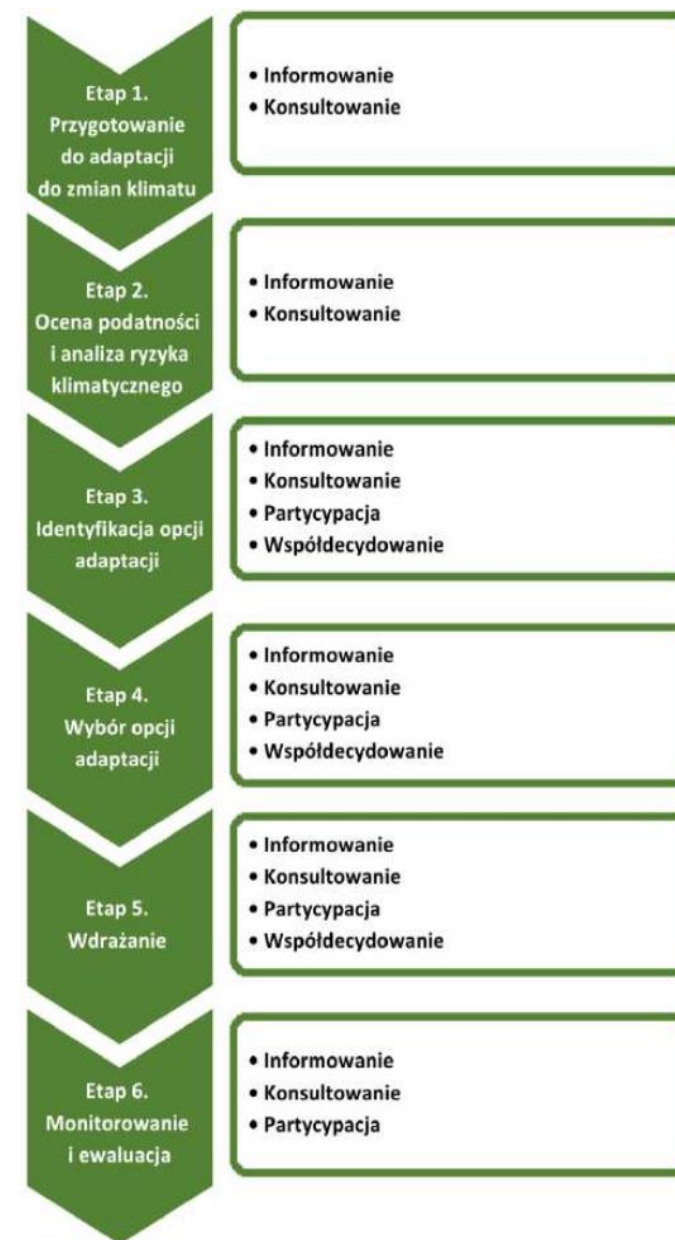
Udział społeczności lokalnej wymagany (obligatoryjny) w czasie opracowania MPA

- **Społeczeństwo ma zapewniony udział w opracowaniu MPA** zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (ustawa OOŚ) oraz ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju
- Organ, który opracowuje dokument **zobowiązany jest poinformować o podjęciu prac nad dokumentem i przyjąć uwagi i wnioski**. Są to formalne procedury, których minimum obejmuje:
 - poinformowanie społeczeństwa o przystąpieniu do opracowania dokumentu;
 - zapewnienie możliwości składania uwag i wniosków;
 - rozpatrzenie uwag i wniosków;
 - poinformowanie społeczeństwa o sposobie rozpatrzenia uwag i wniosków wraz z uzasadnieniem.

Udział społeczności lokalnej wymagany (obligatoryjny) w czasie opracowania MPA

- Jako minimum zapewnienia udziału społeczeństwa w opracowaniu MPA, oprócz informowania społeczności o postępach prac, należy zaplanować dwie tury konsultacji z mieszkańcami:
- **pierwsza tura** – po opracowaniu diagnozy do MPA (oceny podatności i analizy ryzyka) na etapie identyfikacji opcji adaptacji (Etap 4), tak, aby mieszkańcy mieli możliwość zgłoszenia propozycji działań adaptacyjnych,
- **druga tura** – wynikająca z procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w trakcie tych konsultacji mieszkańcy będą mieli możliwość oceny zaproponowanych działań adaptacyjnych oraz sposobu wdrażania i ewaluacji dokumentu.

Ale ten udział społeczności lokalnej może, a nawet czasem powinien, być większy...

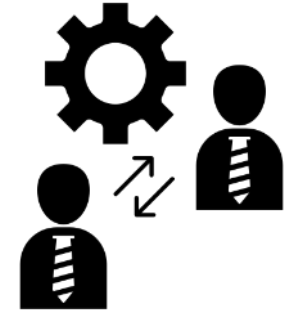
- Może wynikać z przyjętych dokumentów określających zasady prowadzenia konsultacji społecznych w danym Mieście
- **Może wynikać z dotychczasowej praktyki stosowanej przy innych dokumentach**
- **Może być wynikiem wymogów konkretnych konkursów związanych z finansowaniem**
- Istotnym jest, żeby MPA (najlepiej każdy jego element) był wypracowywany we współpracy z interesariuszami
- Nawiązując do drabiny partycypacji stopnie partycypacji w ramach MPA mogą być następujące:
 - **informowanie** polega na przekazaniu informacji społeczeństwu o procesie adaptacji i prac realizowanych w danym etapie, dostarczeniu odpowiedniej wiedzy i zaproszeniu do udziału w pracach
 - **konsultowanie** polega na wysłuchaniu mieszkańców i gwarantuje wzięcie pod uwagę ich opinii,
 - **partycypacja** polega na aktywnym udziale społeczności w procesie adaptacji i pracach danego etapu, opiera się na współdziałaniu zainteresowanych stron,
 - **współdecydowanie** polega na przekazaniu społeczeństwu pewnego zakresu decyzji, społeczność w pewnej mierze ponosi odpowiedzialność za decyzję.

Jak zaplanowano udział interesariuszy w opracowaniu MPA dla Redy?

- **Wspólnymi siłami w stronę odporności klimatycznej Redy** – spotkanie informacyjno-edukacyjne (czerwiec 2024)
- **Jak się adaptować do zmian klimatu** – spotkanie informacyjno-edukacyjne (wrzesień 2024)
- **Konsultacje społeczne Założeń MPA Reda** (formalne składanie wniosków do MPA, zgodnie z ustawą OOS – co najmniej 21 dni na składanie wniosków do MPA, w tym spotkanie konsultacyjne w ramach udziału mieszkańców w opracowaniu projektu MPA (listopad 2024)
- **Wyniki oceny opcji adaptacyjnych i wybór opcji** – spotkanie dyskusyjne (grudzień 2024/styczeń 2025)
- **Uwagi i wnioski do MPA i jego prognozy oddziaływania na środowisko** – spotkanie konsultacyjne w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z ustawą OOS – co najmniej 21 dni na składanie uwag i wniosków do MPA i prognozy, w tym spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami (kwiecień 2025)
- **Podsumowanie opracowania MPA – jak wdrażać działania adaptacyjne** – spotkanie po uchwaleniu MPA przez Radę Miejską (czerwiec/lipiec 2025)

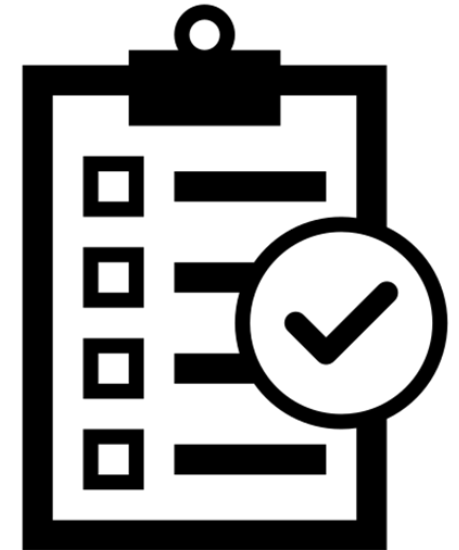
**Spotkania będą transmitowane online
z możliwością komentowania i zadawania pytań**

O co warto zadbać projektując formy zaangażowania interesariuszy?

- Określić dokładny **cel partycypacji**
- **Określić jakie formy partycypacji będą stosowane w opracowaniu MPA**
- Zadbać o przygotowanie materiałów **w formie przystępnej dla różnych grup interesariuszy** (adaptacja do zmian klimatu nie jest najłatwiejszym tematem...)
- Zadbać o miejsce i godziny spotkań, debat, warsztatów – umożliwić także partycypację on-line
- Zastanowić się i zaprojektować jak monitorować i ewaluować partycypację we wdrażaniu MPA – w jakie procesy można włączyć interesariuszy (współrzędzenie i współodpowiedzialność)
- **„Szyć na miarę” swojego Miasta proces angażowania interesariuszy** – dobre praktyki to tylko i aż inspiracja, nie gotowe rozwiązania do powielenia (wystrzegać się skakania od razu na głęboką wodę)

Korzyści z angażowania interesariuszy?

- Ciągły dialog z interesariuszami
- Zwiększanie wiedzy na jakiś temat
(np. czym są działania adaptacyjne, jakie są problemy rozwojowe Miasta)
- Identyfikacja potencjalnych konfliktów społecznych
- Wysłuchanie wszystkich racji / wszystkich stron
- zwiększenie innowacyjności rozwiązań / projektów
- **Przykłady działań podejmowanych przez mieszkańców w ramach działań adaptacyjnych:** projekty w ramach budżetów obywatelskich (partycypacyjnych); działania typu: gromadzenie deszczówki, sadzenie drzew, zakładanie ogrodów społecznych, izolowanie domów (w tym z wykorzystaniem roślinności), pomoc sąiedzka np. w czasie fal upałów...

IOŚ-PIB

Instytut Ochrony Środowiska
Państwowy Instytut Badawczy

Fundusze Europejskie

Klimat a zdrowie człowieka

Krzysztof Skotak

Fundusze
Europejskie

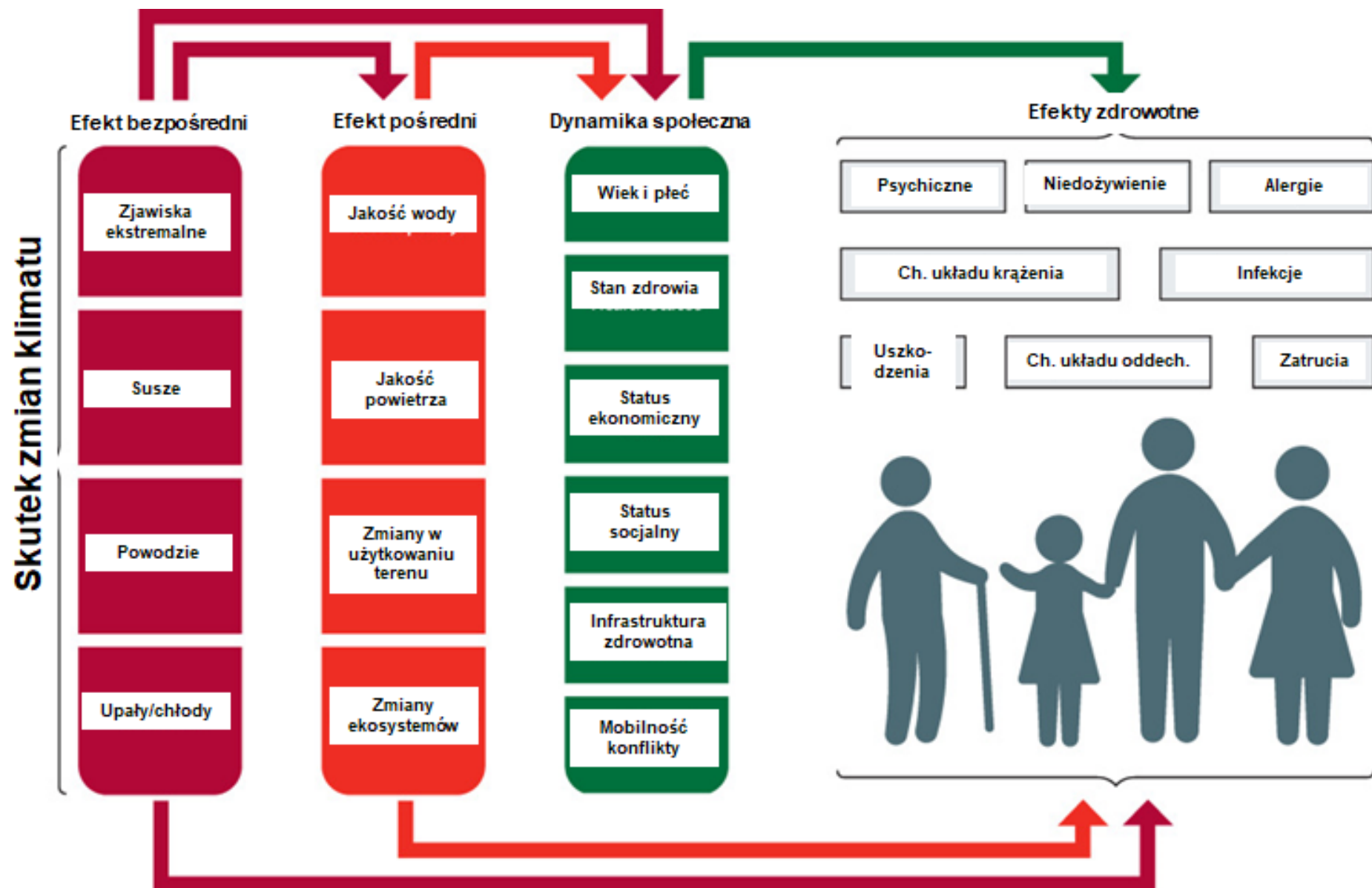

Rzeczpospolita
Polska

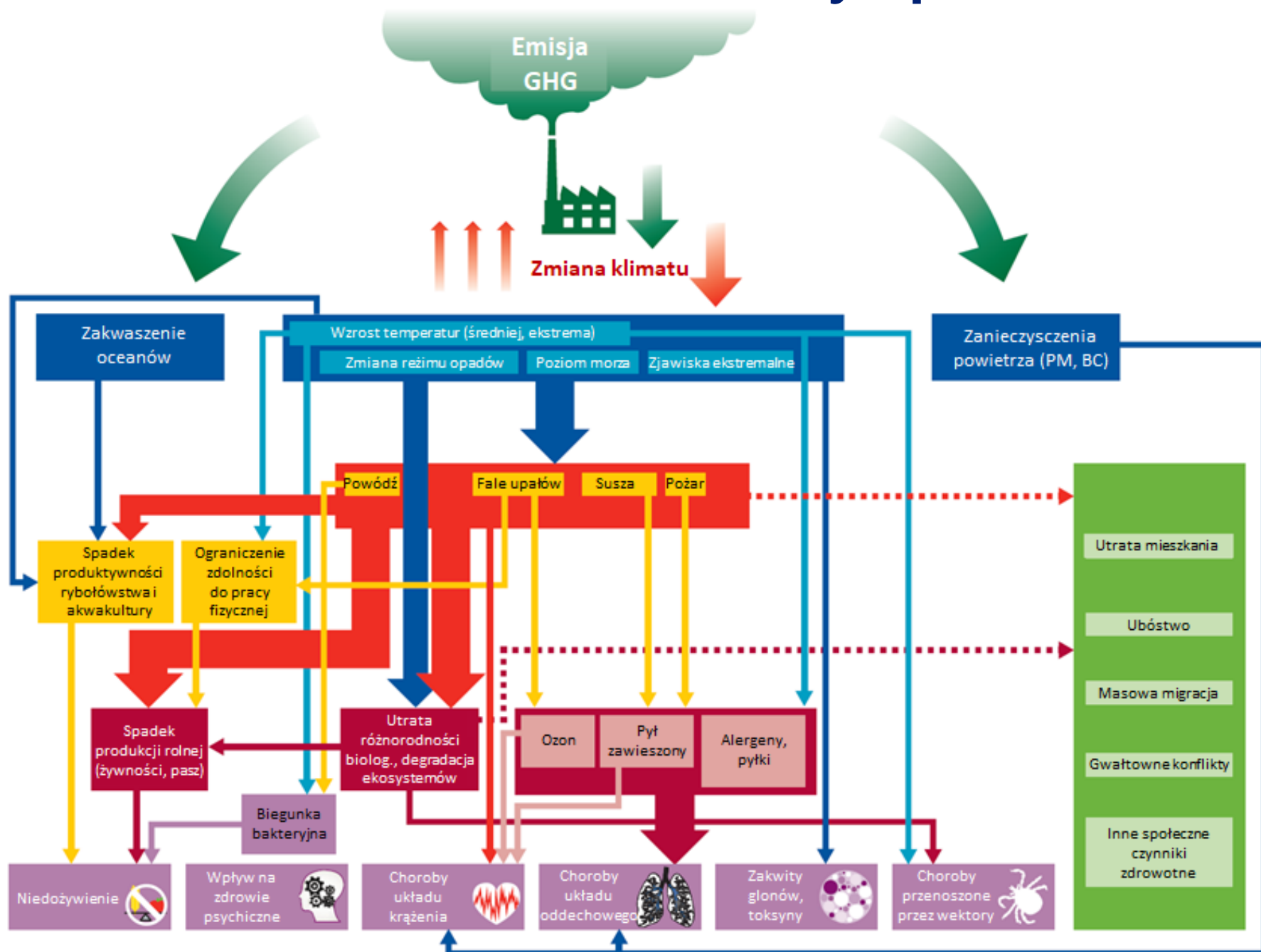
Dofinansowane przez
Unię Europejską

Klimat a zdrowie – wielowątkowy charakter

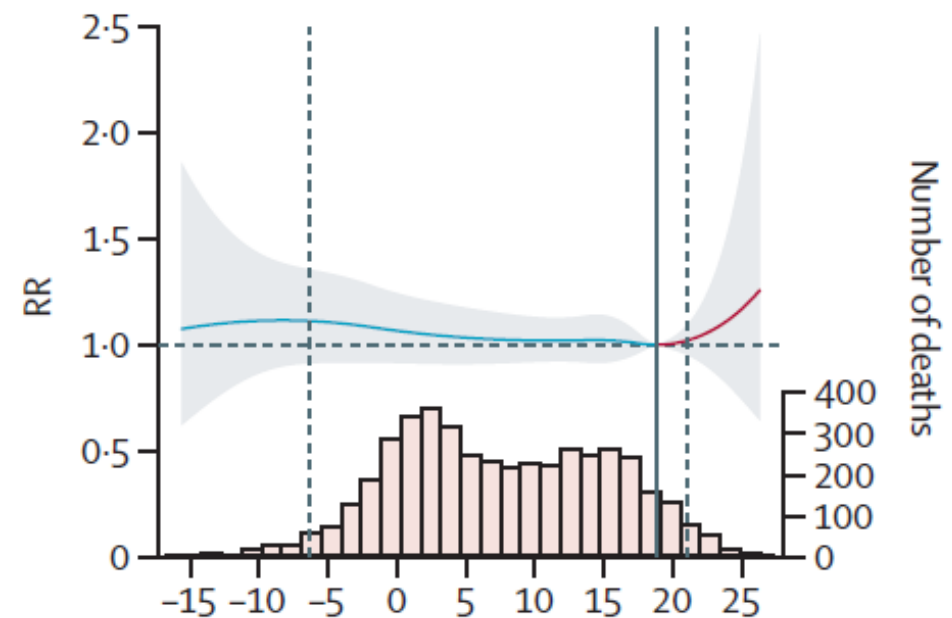
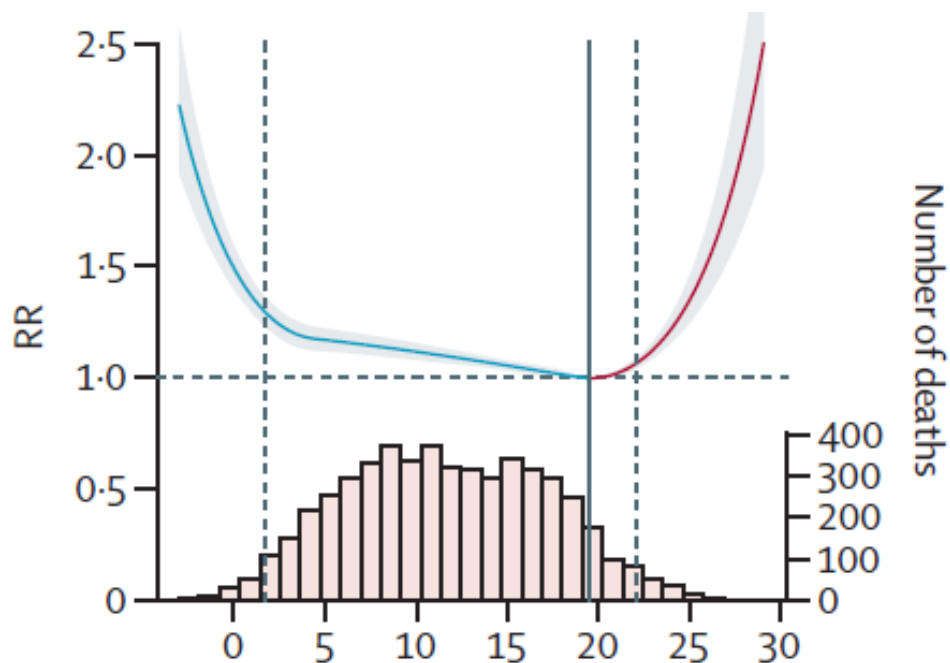
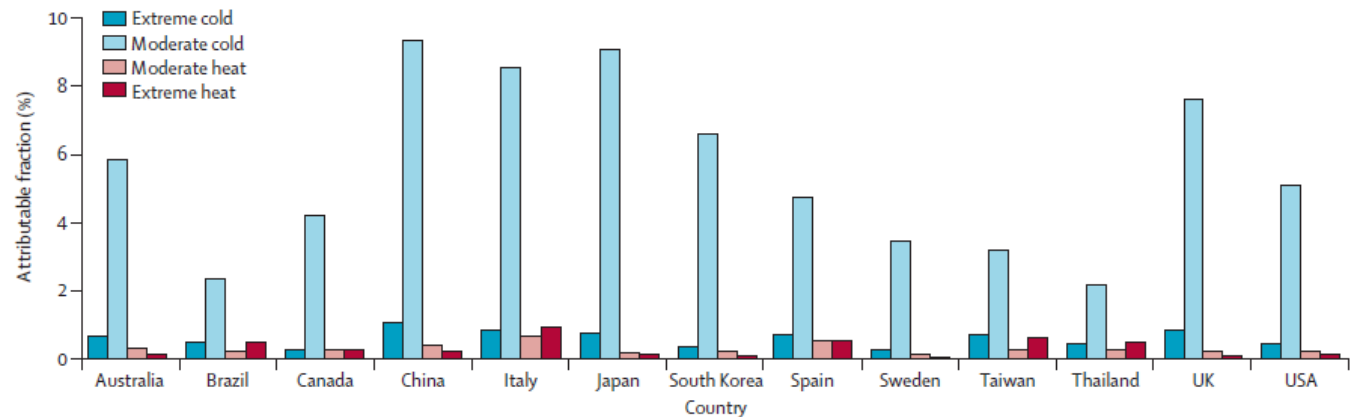

Klimat a zdrowie – schemat relacji i powiązań

Klimat a zdrowie – temperatura

Liczba zgonów w wyniku
chłodów i upałów

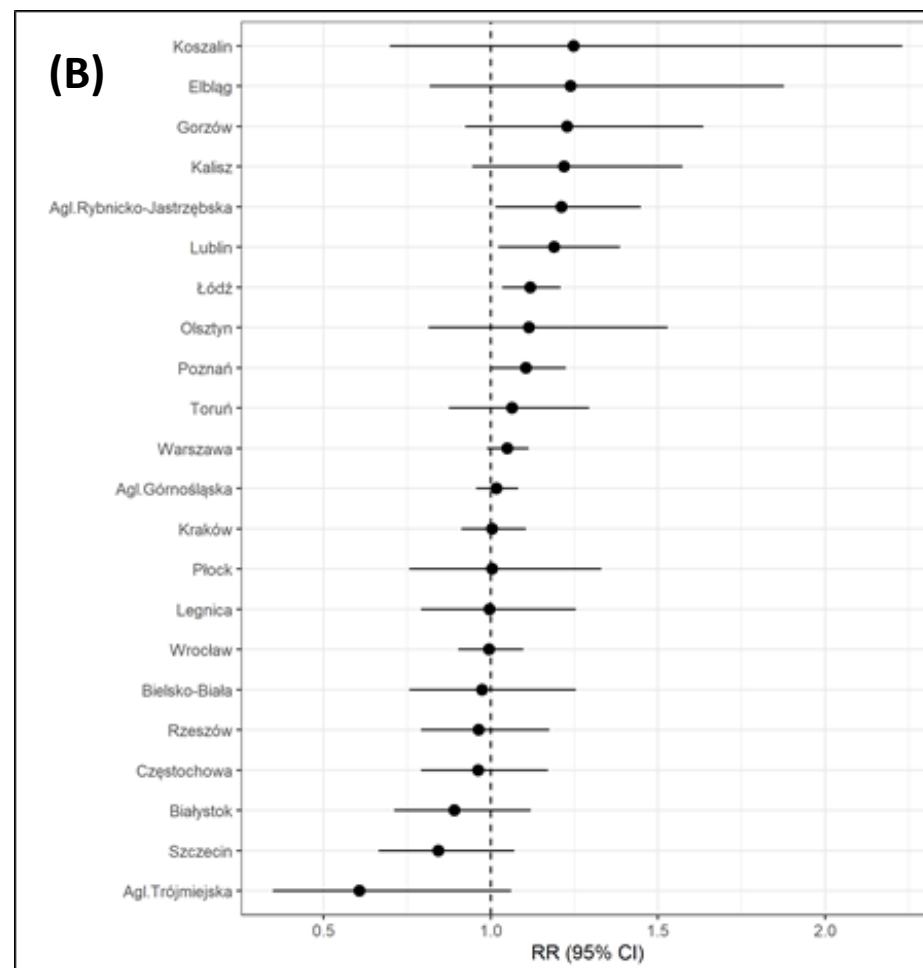
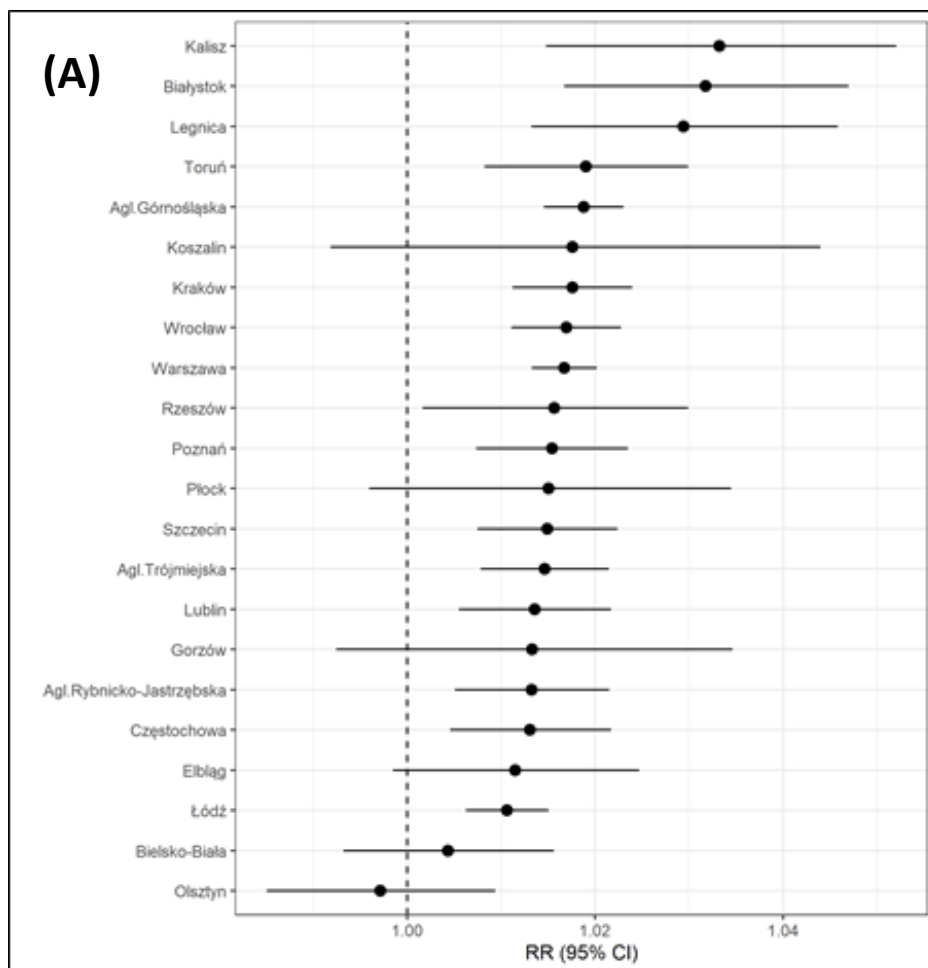

Zależność: wrażliwość (optimum temperaturowe) a skutek

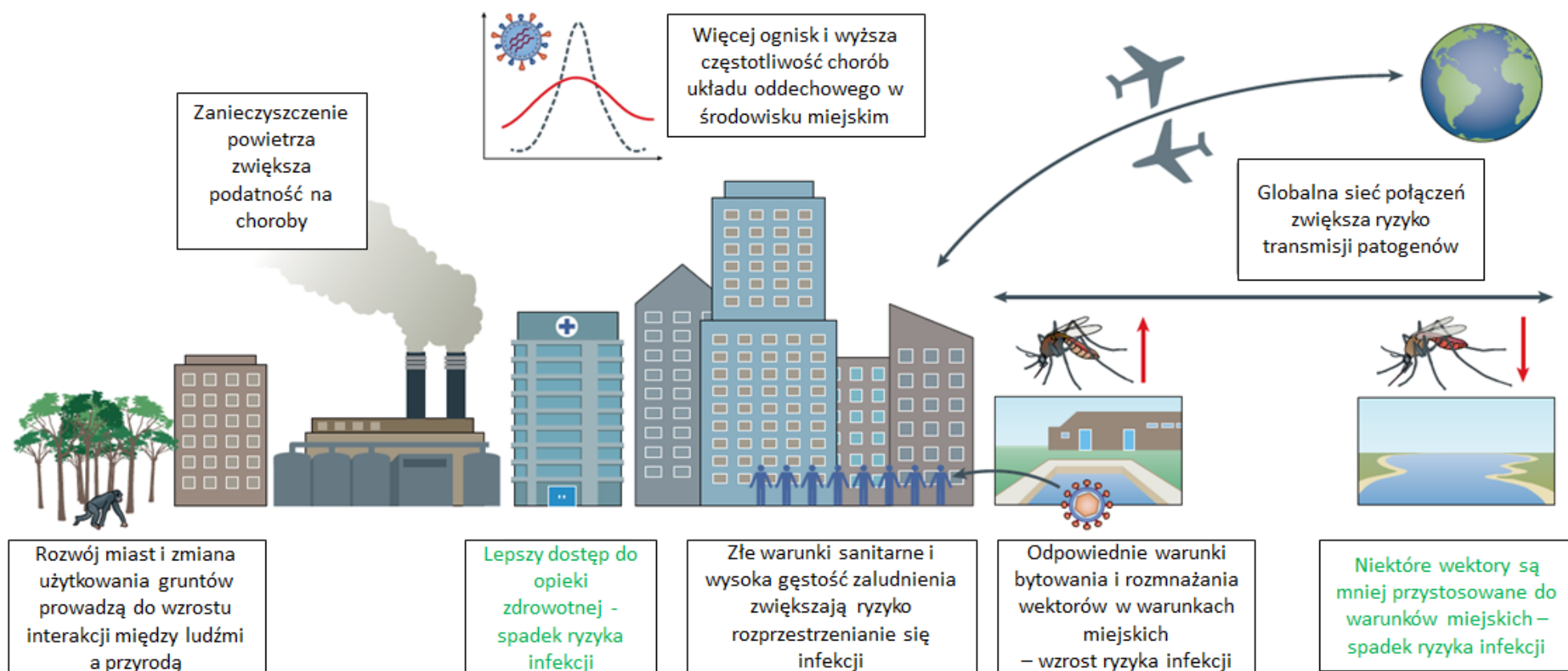
Klimat a zdrowie – temperatura

Uśrednione ryzyko względne zgonu związane ze wzrostem temperatury maksymalnej o 1°C ponad optymalną (A) oraz z wystąpieniem fal upałów (B) w latach 1998-2016 w Polsce

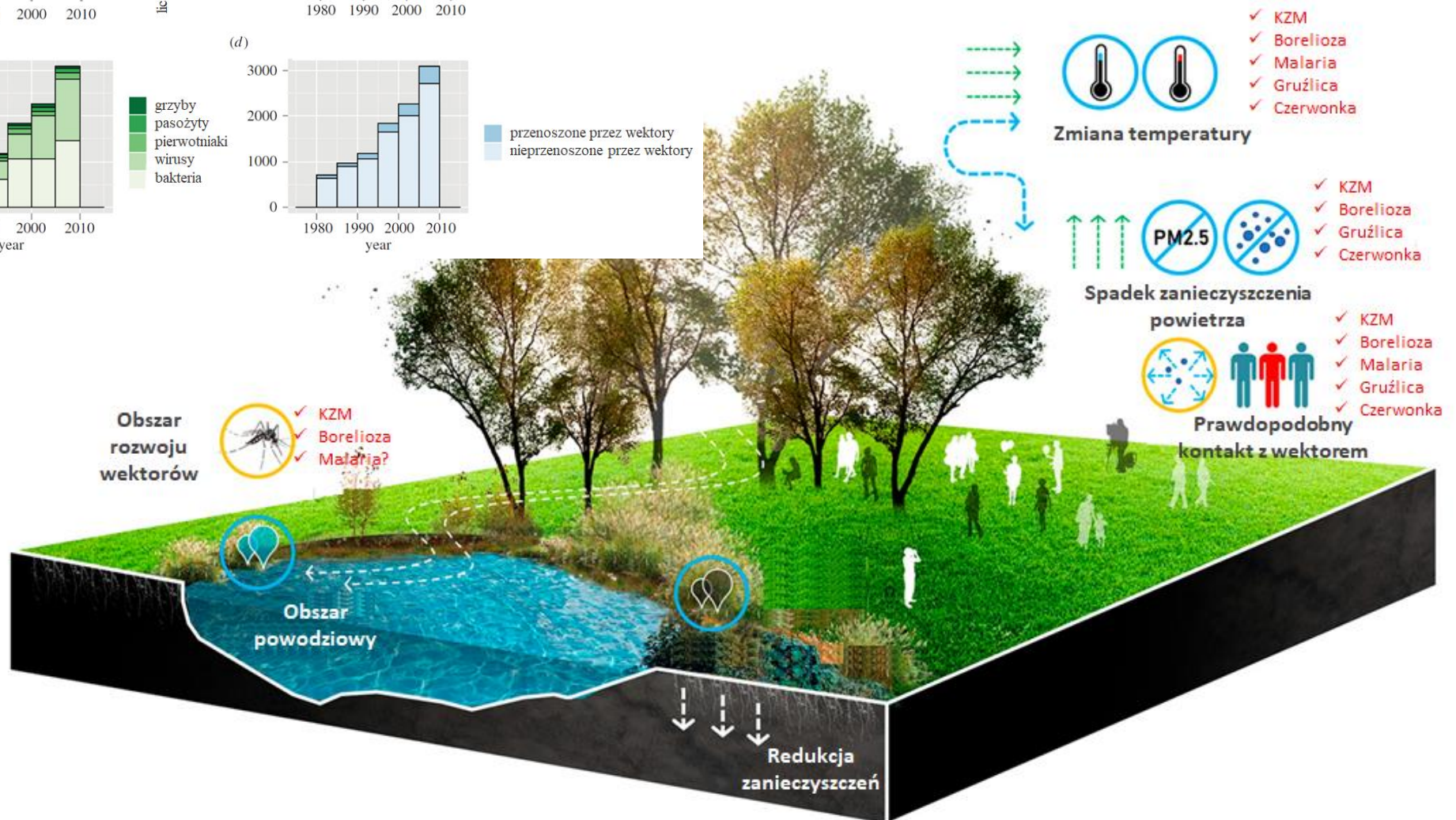
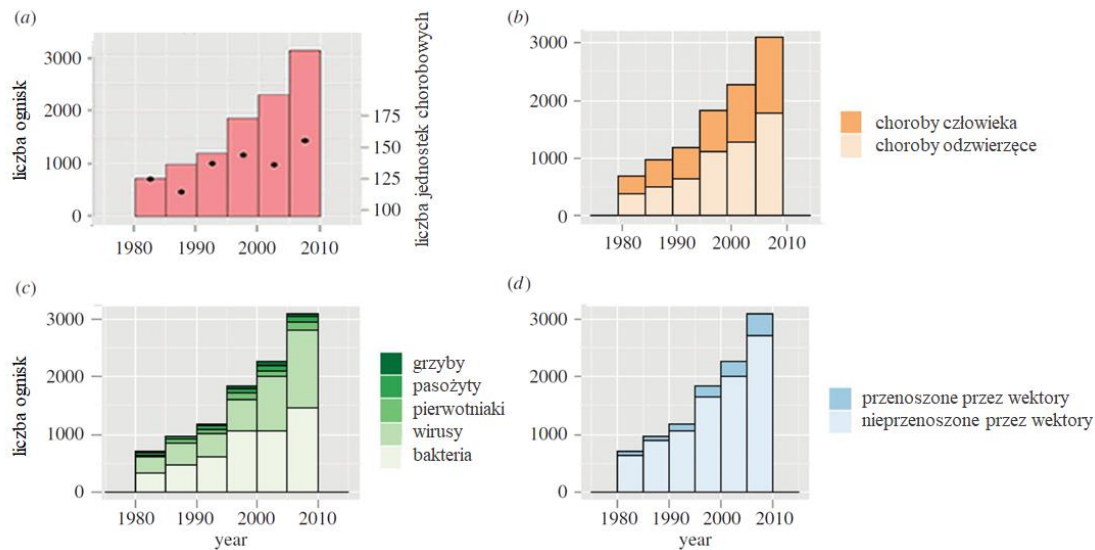
Populacja	Wzrost temperatury ponad optymalną (A)	Fala upałów (B)
Ogółem	1.015 (1.014 - 1.017)	1.050 (1.020 - 1.080)
0-64 lat	1.011 (1.008 - 1.013)	1.020 (0.980 - 1.070)
65 lat i więcej	1.018 (1.016 - 1.021)	1.070 (1.030 - 1.110)
Kobiety	1.016 (1.014 - 1.019)	1.040 (0.996 - 1.080)
Mężczyźni	1.015 (1.013 - 1.018)	1.050 (1.001 - 1.100)

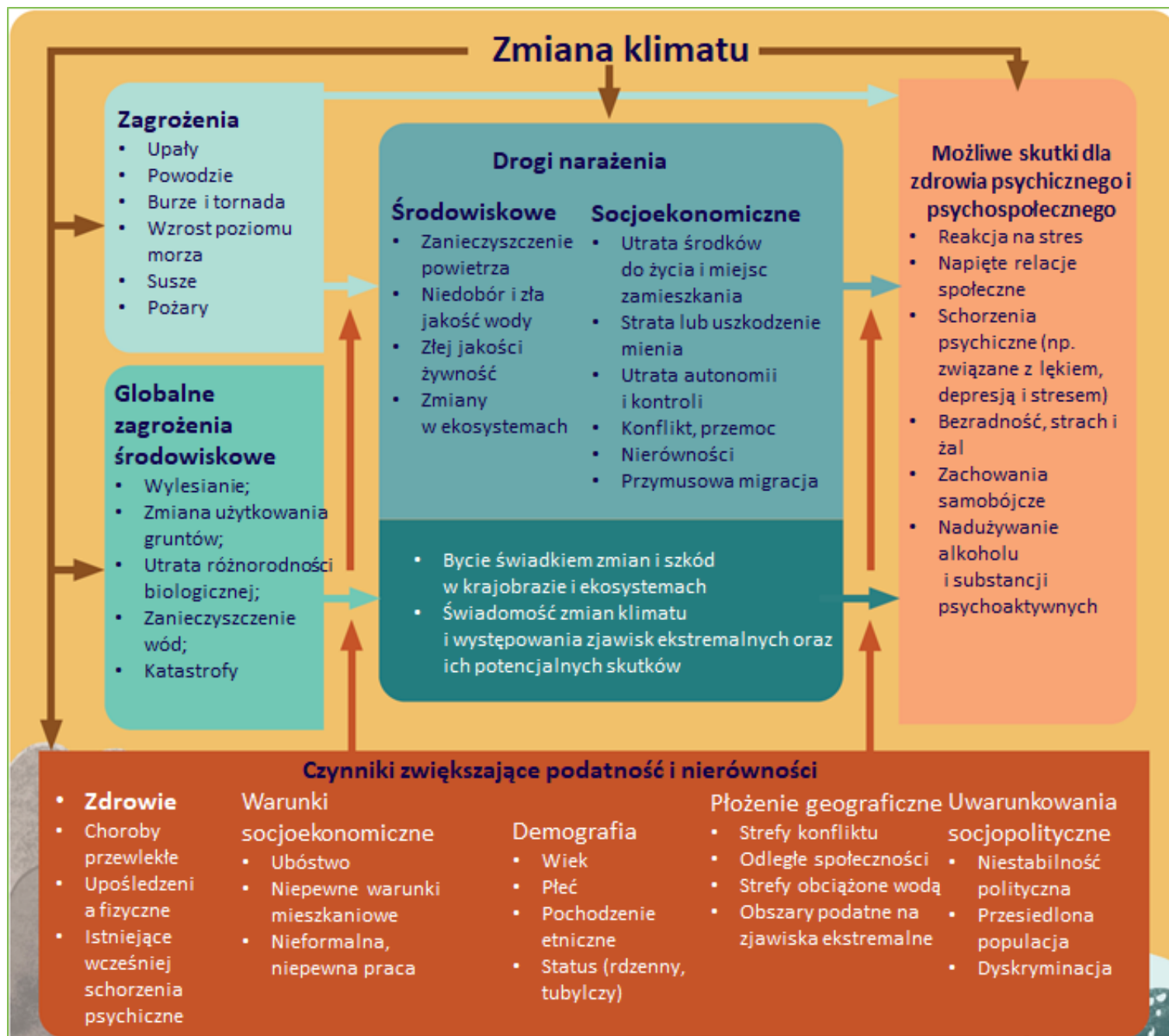
Klimat a zdrowie – zagrożenie wektorami

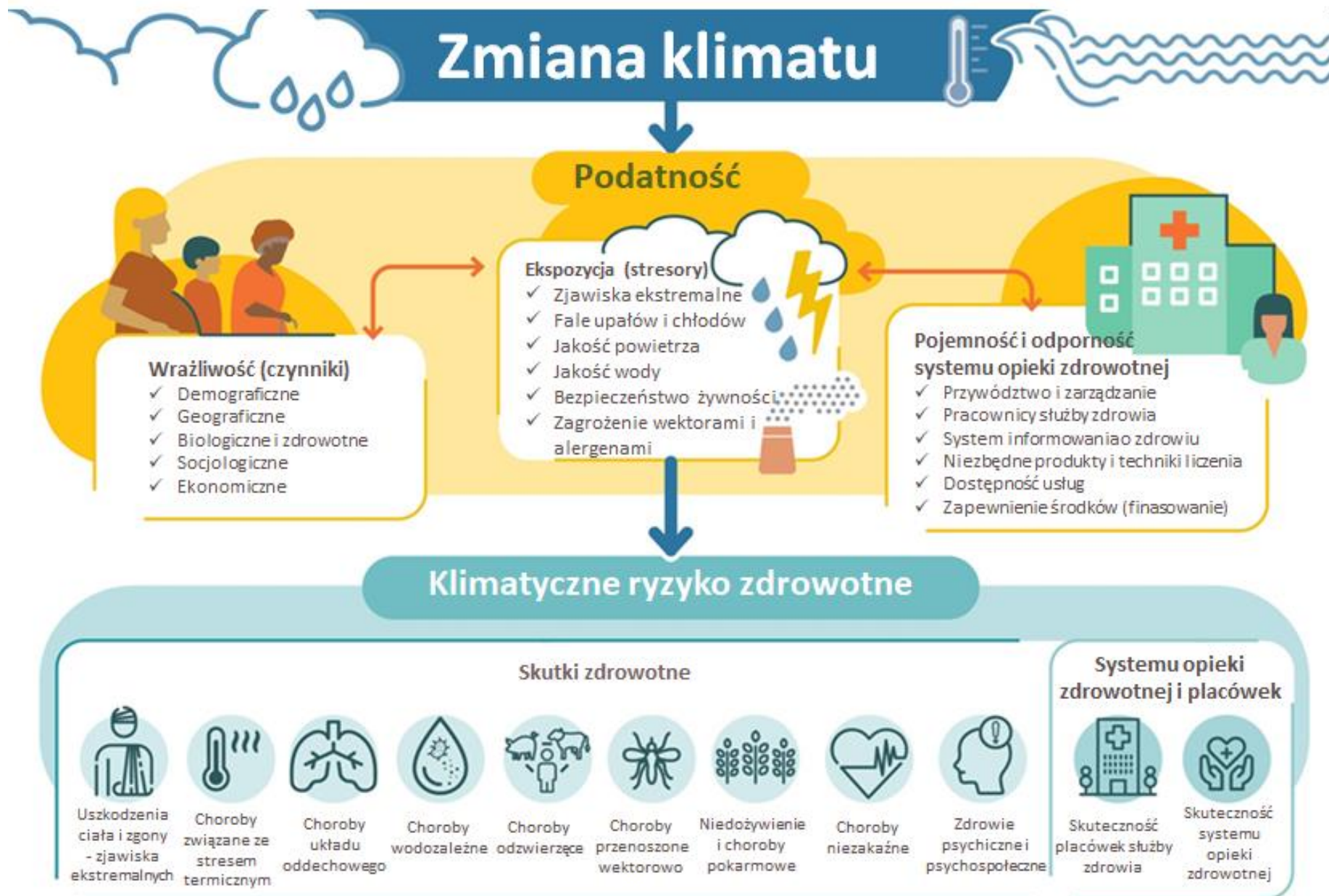
Klimat a zdrowie – wektory, trendy, planowanie

Klimat a zdrowie – zdrowie psychiczne

Klimat a zdrowie – zamiast podsumowania

IOŚ-PIB

Instytut Ochrony Środowiska
Państwowy Instytut Badawczy

Fundusze Europejskie

Jak można się adaptować do zmian klimatu

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Budowanie odporności na zmiany klimatu

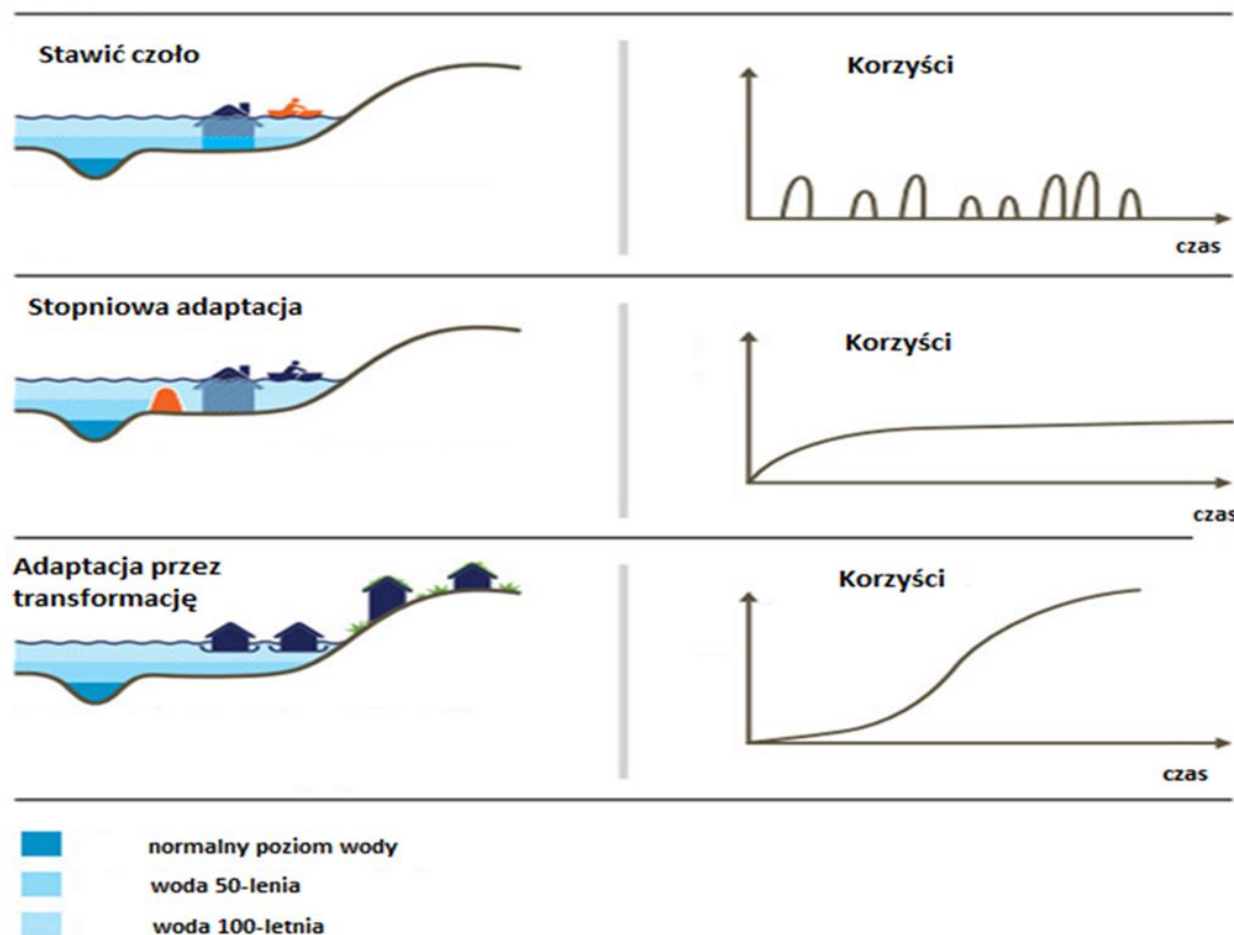
- Zamiast dostosowania struktur fizycznych zwiększanie potencjału adaptacyjnego (zasoby ludzkie i instytucjonalne)
- Tworzenie i wykorzystanie wiedzy w planowaniu i wdrażaniu działań adaptacyjnych (nauka i wiedza interesariuszy)
- Współpraca i przezwyciężenie granic wyznaczonych sztywnymi kompetencjami (łączenie podejścia formalnego i nieformalnego)

Źródło: <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/gdanskie-ogrody-deszczowe-spelniaja-swoja-role-gdzie-i-jak-wchlaniaja-nadmiar-wody,a,148526>

Jak możemy się adaptować do zmian klimatu – strategie działania

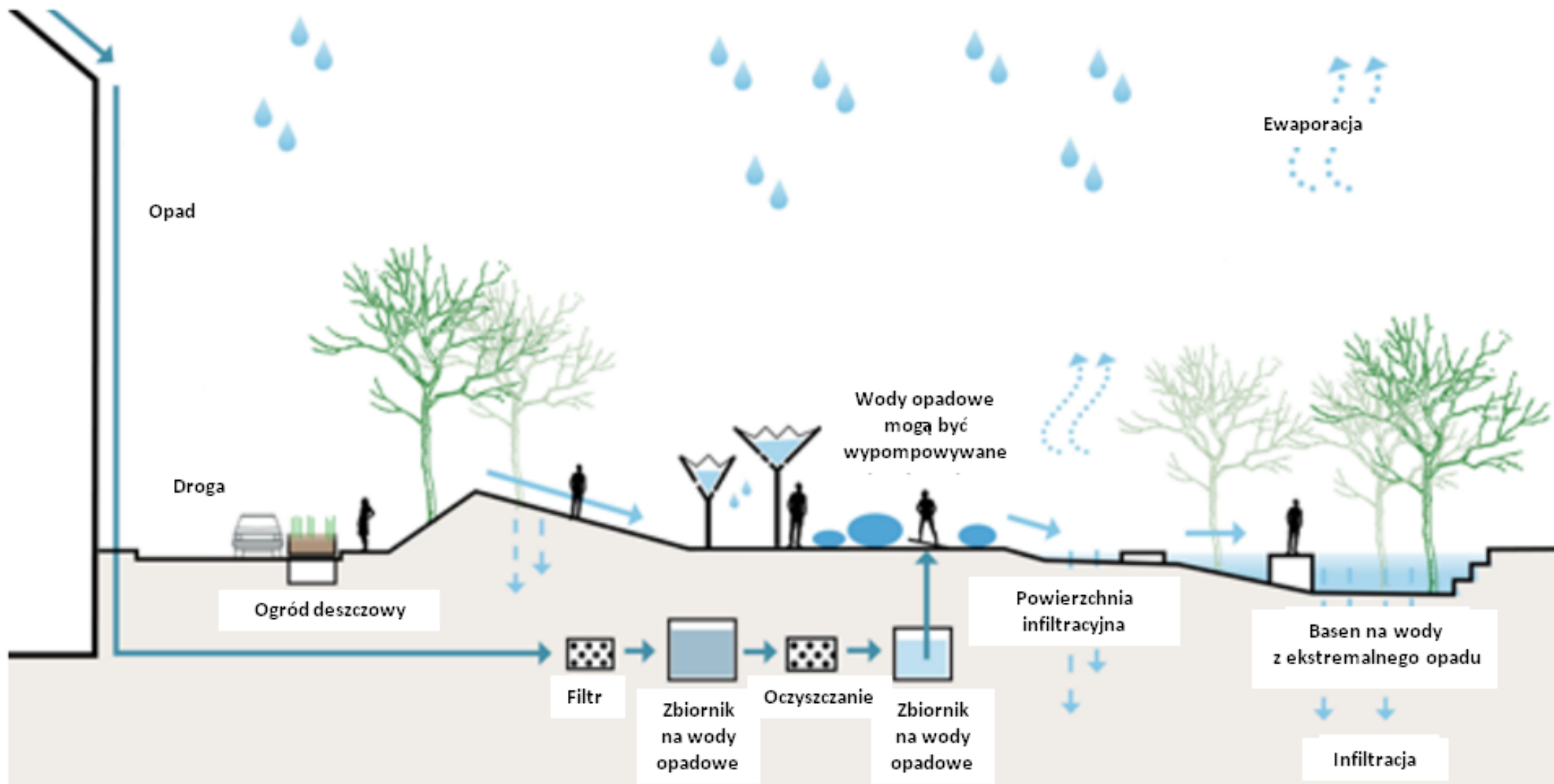
- Reagowanie, gdy wystąpi zagrożenie – usuwanie skutków zjawisk ekstremalnych
- Zapobieganie skutkom zagrożeń – zarządzanie ryzykiem klimatycznym
- Transformacja – budowanie odporności na zmiany klimatu

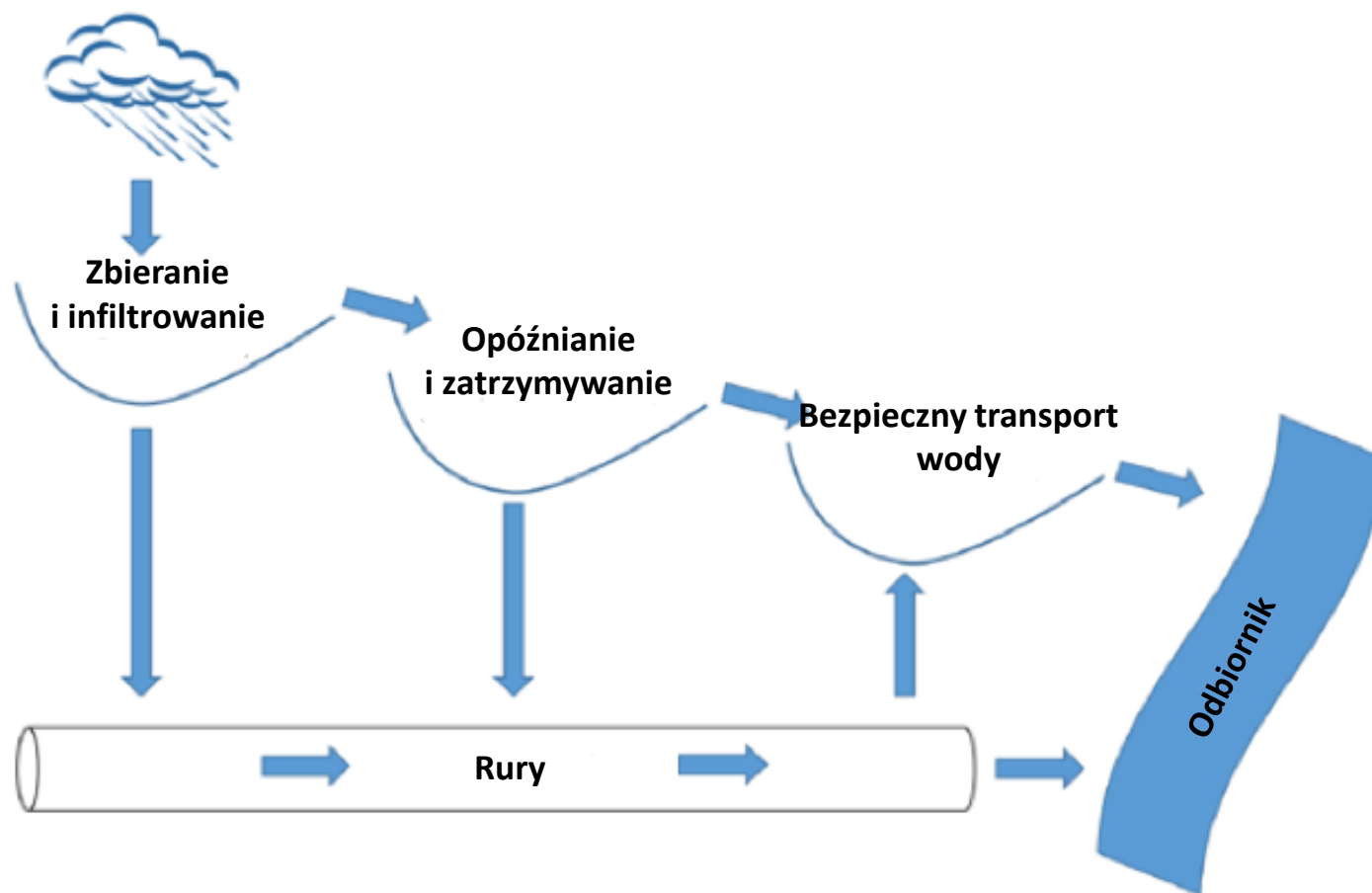
Plac Tåsinge, Kopenhaga

Plac Tåsinge, Kopenhaga

Postępowanie z wodami opadowymi

Parki kieszonkowe – Ogrody Krakowian

- Kraków, od 2016 r.
- Ideą projektu „Ogrody Krakowian” jest utworzenie małych, przyjaznych terenów zieleni służących mieszkańcom Krakowa do odpoczynku i kontaktu z przyrodą
- Parki kieszonkowe nazywane są tak ze względu na niewielką powierzchnię
- Położone często w obszarach o gęstej zabudowie są swoistymi enklawami zieleni o unikatowym charakterze, określanym przez różnorodne motywy przewodnie
- Każdy park jest inny, zaplanowany i wykonany w taki sposób, aby spełniał oczekiwania i potrzeby mieszkańców. Każdy z „mini parków” ma swój temat przewodni, w którego wyłonieniu pomagali mieszkańcy

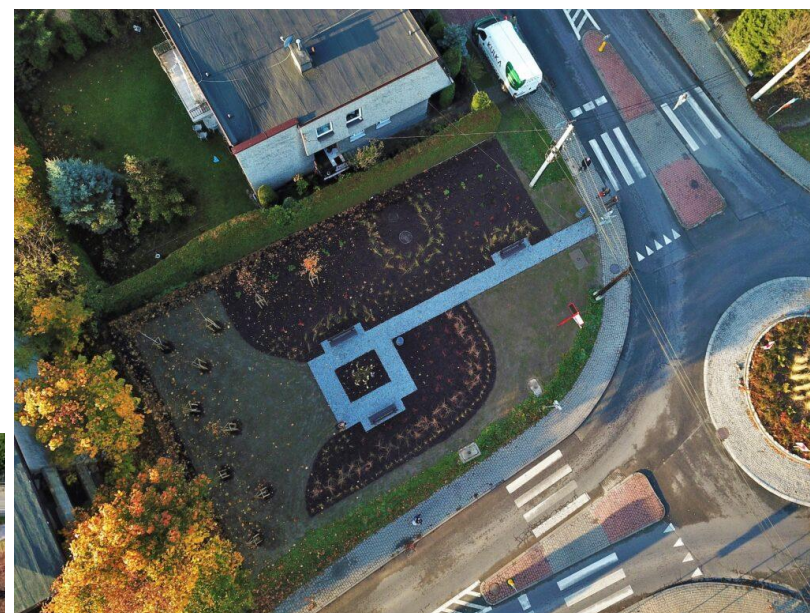
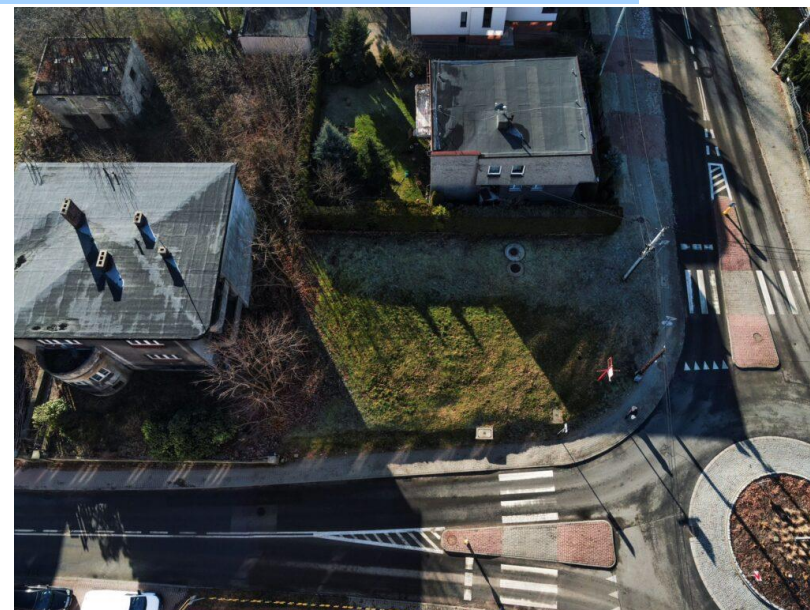

Lipowy ogród i chwastowy park
w Krakowie (*Zielony blok*
[//www.facebook.com/krakownanowo](https://www.facebook.com/krakownanowo))

Park kieszonkowy w Mikołowie

Pusta, niewykorzystana działka przy skrzyżowaniu ulic Konstytucji 3-go Maja oraz Bandurskiego została zamieniona w maleńki park (od jesieni 2022):

- wprowadzenie rabat z roślin ozdobnych, zastosowanie gatunków łatwych w pielęgnacji i mało wymagających
- nasadzenie drzew liściastych
- stworzenie ścieżki z nawierzchnią przepuszczalną
- rozmieszczenie 3 ławek oraz 2 koszy na odpadki

Źródło: <https://mikolowdlaklimatu.mikolow.eu/park-kieszonkowy/>

Zagospodarowanie wody deszczowej na terenie miasta – Wrocławski program dotacyjny „Złap deszcz”

- Wrocław, od 2019 roku
- Program „Złap deszcz” to dobry przykład zachęcenia mieszkańców do gospodarowania wodą opadową pochodzącą z ich terenu
- W ramach programu możliwe jest uzyskanie dotacji urzędu miejskiego na zadania służące ochronie środowiska i zasobów wodnych, związane z budową systemów deszczowych do zatrzymywania i wykorzystywania opadu w miejscu jego powstania
- Mieszkańcy mogą uzyskać wsparcie finansowe do 80% udokumentowanych wydatków związanych z inwestycją, jednak nie więcej niż 5 000 zł; w przypadku spółdzielni i wspólnot maksymalna wysokość dotacji została określona na poziomie 10 tys. zł
- Dofinansowanie uzyskało już blisko 700 mieszkańców, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych

Mieszkańcy Redy mogli skorzystać z podobnego programu p.n. „Moja Woda” w ramach trzech konkursów organizowanych przez NFOŚiGW

Źródło: <https://www.wroclaw.pl/zielony-wroclaw/zlap-deszcz-2024-wnioski-wroclaw-znow-zacheca-do-zbierania-deszczowki>

Dobre praktyki

Dobre praktyki

Recykling wody szarej czytaj więcej

Ogrody fasadowe czytaj więcej

Ogrody społeczne czytaj więcej

Zielone parkingi czytaj więcej

Nawierzchnie przepuszczalne czytaj więcej

Źródło: <https://trends.com.pl/nawierzchnia-przepuszczalna-nowoczesna-technologie-w-architekturze-landscape/>

Mała retencja w rolnictwie czytaj więcej

Tworzenie sieci autostrad rowerowych czytaj więcej

Źródło: <https://www.radschnellwege.nrw>

Zagospodarowanie wody deszczowej na terenie miasta czytaj więcej

Zdecentralizowany system zagospodarowania wód opadowych czytaj więcej

Źródło: Gmina Ober-Grafendorf

Fundusze Europejskie

IOŚ-PIB
Instytut Ochrony Środowiska
Państwowy Instytut Badawczy

Dziękujemy za uwagę

**Fundusze
Europejskie**

**Rzeczpospolita
Polska**

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

